

Міцкевич Я. Л.,
к.е.н., доцент Шматковська Т. О.
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
інститут економіки та менеджменту, (м. Луцьк, Україна)
СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ
СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Поняття «стратегічний управлінський облік» виникло у 80-х роках ХХ століття. Однак, не дивлячись на те, що термін «стратегічний управлінський облік» існує вже понад 25 років, до цих пір в ділових колах і економічній літературі його визначення не набуло однозначного тлумачення.

Так, стратегічний управлінський облік сконцентрований на зовнішніх факторах, тоді як для традиційного облікового процесу характерна зосередженість на внутрішніх процесах і явищах.

Стратегічний управлінський облік – це система управлінського обліку, спрямована на прийняття стратегічних управлінських рішень [4].

Стратегічний управлінський облік повинен відображати відносні фінансові результати, досягнуті бізнесом за результатами співставлення з конкурентами, постачальниками і, можливо, споживачами.

Дослідження стратегічного управлінського обліку передбачає собою визначення системи стратегічного управління на підприємстві.

Зокрема, стратегічне управління являє собою процес, що визначає послідовність дій організації з розробки та реалізації стратегії її функціонування [1].

Стратегічне управління – це:

1). багатоплановий, формально-поведінковий управлінський процес, який допомагає формулювати й виконувати ефективні стратегії щодо досягнення встановлених цілей, які сприяють балансуванню відносин між організацією, включаючи її окремі частини, та зовнішнім середовищем;

2). система форм, методів, моделей і прийомів, що застосовуються в організації для визначення та реалізації цілей і стратегій, що використовуються для забезпечення адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища;

3). реалізація концепції, в якій поєднуються цільовий та інтегральний підходи до діяльності підприємства, що надає змогу встановлювати цілі розвитку, порівнювати їх з наявними можливостями підприємства та приводити їх у відповідність за рахунок розробки й реалізації системи стратегії.

Мета стратегічного управління — визначення цілей і стратегій, розробка та забезпечення виконання системи планів як інструментів реалізації стратегічних орієнтирів щодо удосконалення підприємства, які є основою забезпечення його конкурентоспроможного існування в довгостроковій перспективі.

Стратегічне управління – метод, згідно якому підприємство націлюється на досягнення певних цілей, використовуючи переваги своїх сильних сторін та захищаючи від ударів свої слабкі сторони [3].

Отже, стратегічне управління, на відміну від традиційного, виявляє більшу зацікавленість до того, що відбувається за межами підприємства, у зовнішньому середовищі його функціонування. А тому стратегічний управлінський облік повинен зосередитися на зовнішніх факторах (таких, як прибутковість конкурентів, частка на ринку тощо), тоді як для традиційного обліку характерною є зосередженість на внутрішніх процесах і явищах, що відбуваються в межах безпосередньо самої підприємницької структури.

Одним із шляхів, за допомогою якого управлінський облік може впливати на розвиток подій у майбутньому, може бути аналіз ефекту від зміни стратегії, оцінка результативності таких змін. Аналіз здійснюють за трьома аспектами: росту, ціни, продуктивності (витрат). Виконують його методами факторного аналізу: ланцюгові підстановки, обчислення різниць тощо.

Важливо, що одним із шляхів, за допомогою якого стратегічний управлінський облік може впливати на розвиток подій у майбутньому, є аналіз ефекту від зміни стратегії та оцінка результативності таких змін. Аналіз здійснюють за трьома аспектами: росту, ціни, продуктивності (витрат). Виконують його методами факторного аналізу: ланцюгові підстановки, обчислення різниць тощо.

Іншим важливим напрямом щодо функціонування стратегічного управлінського обліку є аналіз прибутковості конкурентів (АПК) з метою оцінки наслідків можливого зниження (підвищення) ціни на продукцію (як це вплине на поведінку конкурентів на ринку). Особливе значення для управління має знання суми змінних та постійних витрат конкурента, їх співвідношення

(оперативний ліверидж), щоб можна було оцінити вплив зміни обсягу продаж та ціни на поведінку конкурента (його прибуток).

Окрім того, важливим напрямком роботи управлінських бухгалтерів є аналіз прибутковості замовника (АПЗ) з метою залучення їх до подальшої постійної співпраці. Цей аналіз надає можливість визначити рівень прибутковості роботи з окремими замовниками шляхом порівняння витрат на кожного замовника з сумарними надходженнями від співпраці з ними.

Література:

1. Добровський В.М. Стратегічний управлінський облік / Добровський В.М. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://posibniki.com.ua/post-strategichniy-upravlinskiy-oblik>
2. Стратегічний управлінський облік [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://www.ebooktime.net/book_87_glava_82_%D0%93%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B0_9_%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%93%D0%86%EF%BF%BD.html
3. Шматковська Т. О. Концептуальні засади стратегічного управлінського обліку / Т. О. Шматковська, О. В. Мачулка // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки : економіка. ISSN 2409-9260 – 2016. – № 4 (236). – 256 с. – Мови: укр., рос., англ. – С. 242 – 253. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://n-visnik.oneu.edu.ua/files/archive/nv_4_\(236\)_2016.pdf](http://n-visnik.oneu.edu.ua/files/archive/nv_4_(236)_2016.pdf)